

Ferslach besletten IT DEBAT

Subtitel	– Opiniërend - BESLOTEN
Datum	27-02-2025
Tiid	20.31 – 22.00 uur
Lokaasje	Raadszaal
Foarsitter	P.J.A. van de Hoef
Griffy	A. Dam (griffier) en H. de Koe
Oanwêzige riedsleden	A.B. Agema, E.F.H. Duursma, F. de Haan, P.J.A. van de Hoef, S. Hoekstra, D.T. Hooijenga, IJ. van Kammen, S. Kleinhuis, M.R. Klont, A. Kramer, T.R. Krijgsman-Sikkema, C.Y. van der Linden, J. Looijenga, G.E. van der Meijden, A. Nijboer, J.W. Sietsma, R.R. Snijder-Wassenaar, W.E. Soepboer, J.P. van der Velde, B. de Vries, D. Wagenaar, M. Wieringa en K.J. Wiersma
Burgerleden	W.S. Lijzenga, P.F.W. van der Werf, L.C. van der Veen
Oanwezige wethâlders	C.M. de Pee en T. Willemsma
Oanwêzige amtners	A.J. Zijlstra (projectleider), E. Poelman (juridisch adviseur), J. Duvergé (adviseur duurzaamheid), J. Melessen (adviseur duurzaamheid), J.K. Star (adviseur duurzaamheid), J. Krul (gemeentesecretaris)

1. Iepening

De vergadering wordt geopend om 20.31 uur.

Afwezig: burgemeester dhr. L.J. Gebben en wethouder mevr. B. Van Zandbergen.

2. Fêststellen wurklist (beslútfoarmjend)

Mevr. Wagenaar vraagt naar de status van geheimhouding van de opiniërende behandeling bij de afwezigheid van de portefeuillehouder. Mag de uitkomst van deze behandeling strikt formeel wel met de afwezige wethouder worden gedeeld?

N.a.v. deze vraag vindt een korte schorsing plaats. In de schorsing heeft de griffier juridisch advies ingewonnen. De uitkomst daarvan komt aan de orde bij agendapunt 3.

De agenda wordt ongewijzigd vastgesteld.

3. GEHEIM - Participeren in zonnepark Skûlenboarch

De voorzitter geeft een toelichting op de geheimhouding:
Het college van burgemeester en wethouders heeft geheimhouding opgelegd op het raadsvoorstel met bijbehorende bijlagen. Dit kan zij doen op basis van de Gemeentewet. De raad is gehouden aan die geheimhouding. Tot de raad heeft besloten de geheimhouding op te heffen, geldt de geheimhoudingsplicht.

Om over het stuk te kunnen spreken is in de agendacommissie afgesproken dat er een besloten vergadering zal plaatsvinden.

De griffie maakt van de besloten vergadering een verslag op hoofdlijnen, dat niet openbaar wordt gemaakt tenzij de raad besluit dit op te heffen.

De voorzitter benadrukt nog een aantal zaken rondom geheimhouding:

- Het niet in acht nemen van de geheimhouding is een strafbaar feit.

- De raad kan een raadslid dat de geheimhouding schendt een sanctie opleggen, waarbij diegene max. 3 maanden lang geen toegang heeft tot geheime stukken.
- Geheimhouding betekent dat dit met niemand mag worden gedeeld. Ook niet wie er aanwezig zijn of wat de evt. stemuitslag was.

De raad heeft in het Iepen Poadium aangegeven dat het stuk gereed is voor opiniërende behandeling. De voorzitter vraagt of de raad kan instemmen met behandeling van het onderwerp achter gesloten deuren waarbij de griffier de vraag aanvult of de raad kan instemmen met het besluit om de opgelegde geheimhouding deels op te heffen. Het gaat hierbij om het delen van de inhoud van de opiniërende behandeling met de afwezige portefeuillehouder.

De raad stemt in met het gedeeltelijk opheffen van de geheimhouding zodat de inhoud van de opiniërende behandeling kan worden gedeeld met de afwezige portefeuillehouder. Ook stemt de raad in met de behandeling achter gesloten deuren.

De volgende vragen zijn aan de raad voorgelegd:

Vraag 1:

Moet de gemeente Tytsjerksteradiel financieel participeren in het zonnepark Skûlenboarch om lokaal eigendom veilig te stellen en daarmee het publieke belang van de (lokale) energievoorziening in dit geval als publieke, gemeentelijke taak zien?

Vraag 2:

Als besloten wordt financieel te participeren in het zonnepark Skûlenboarch moet de gemeente dan optreden als financier of als investeerder?

Vraag 3:

Als besloten wordt te investeren in het zonnepark Skûlenboarch, moet dit dan als een traject worden gezien dat vooruitloopt op de bredere discussie over dit onderwerp die voorzien is in het derde kwartaal van 2025 en betekent dit dat de raad tot die tijd geen andere investeringen in (lokale) projecten rond energie-opwek wil doen?

Vraag 4:

Als besloten wordt te investeren in het zonnepark Skûlenboarch, moet de gebiedscoöperatie en/of de Mienskip dan de mogelijkheid worden geboden zich in te kopen tegen een marktconform tarief tot maximaal 49% van de aandelen of wil de raad dan ook voor 100% eigenaar blijven?

Vraag 5:

Als besloten wordt te investeren in het zonnepark Skûlenboarch, moet de overige ANNO-gemeenten dan de mogelijkheid worden geboden zich als gelijke partners in te kopen tegen een marktconform tarief?

Aan de hand van deze vragen vindt de volgende opiniërende behandeling plaats.
Mevr. Van der Linden, PvdA-GL:

Wij hebben als gemeente de ambitie energieneutraal te worden en doen dat ook in ANNO-verband. Nu ligt de vraag voor of wij willen participeren in een zonnepark bij Skûlenboarch. Complimenten aan het college dat er niet meteen "nee" is gezegd.

Technisch kan het en burgers zullen er geen last van hebben.

Energie is een nutsvoorziening en winsten moeten niet landen in het buitenland maar in de buurt. Eigen streek, eigen stroom en eigen stuur.

Wij hebben nog wat **vragen**:

- Is de precedentwerking voldoende afgedekt?
- Heeft dit project effect op onze leencapaciteit?
- Kan het resultaat naar voren worden gehaald zodat we eerder kunnen profiteren en daarvan ander projecten kunnen realiseren?
- Zijn er voldoende verzekeringen afgesloten?
- Is de ontmanteling van het project goed geborgd?

Dhr van der Velde, FNP:

Ook van ons complimenten dat dit met lef is opgepakt.

Wij vinden dat de gemeente hierin geen basistaak heeft en dat het dat ook niet moet worden. Wij moeten dit op projectniveau beoordelen. Onder andere condities en in een andere fase had dit wellicht een ander antwoord opgeleverd. Maar nu gaat het alleen maar om tekenen bij het kruisje.

Wij vinden het besparen van energie veel belangrijker. Wat niet wordt verbruikt hoeft niet te worden opgewekt en dat is voor onze inwoners financieel ook beter.

Onze beantwoording van de vragen:

1. Wij moeten als gemeente niet participeren.
2. Bij voorkeur zijn wij financier en geen investeerder.
3. Wij staan wel open voor projecten.
4. 100% eigendom zien wij niet als optie. Wij moeten eerst goed kijken naar onze eigen positie.
5. ANNO partner hebben kunnen mee participeren, mits de raad akkoord is en de condities zijn vastgelegd. Wij willen op onze beurt dan ook participeren in projecten van ANNO gemeente. Wij willen bij alle projecten als raad de zeggenschap hebben.

Dhr. Duursma, D66:

Onze antwoorden op de vragen zijn als volgt:

1. Ja, mee financieren.
2. Als investeerder, daar ontkomen we niet aan; dan hebben we er ook stuur op.
3. Dit moeten we niet nu al beslissen. Er zijn nog geen andere projecten dus daar is het veel te vroeg voor.
4. Ja, dat moet zeker doorgaan. Prima idee.
5. Ja, wij staan daar niet afwijzend tegenover ook al denken we dat het daardoor wel heel complex wordt.

Al met al zijn wij heel positief.

Dhr. Sietsma, CDA:

Ook van het CDA complimenten voor college en ambtenaren omdat zij de nek hebben uitgestoken hiervoor. De financiële en juridische kaders zijn prima uitgelegd en het stuk wat voorligt is reëel. Nu is het aan ons om antwoord te geven op de vragen. In ieder geval is het vertrekpunt voor de beantwoording dat wij staan voor een sociaal ecologische samenleving en coöperaties dragen wij een warm hart toe.

1. Het publieke belang van de lokale energievoorziening is normaal gesproken geen gemeentelijke taak, maar wij kunnen zeker participeren en dragen dit een warm hart toe. We zien anderen gemeenten dit ook veelvuldig doen; daar zijn vele voorbeelden van. Als wij ergens een coöperatieve beweging hebben is het wel in Tytsjerksteradiel en het is in lijn met het coalitieakkoord dat wij hierin een voortrekkersrol willen vervullen als gemeente. Zeker een "ja" op de vraag of wij willen participeren, maar een "nee, tenzij" op de vraag of dit een gemeentelijke taak is.
2. Wij willen investeerder zijn, omdat we dan aan het stuur zitten. Wij hadden in een eerder stadium moeten instappen, daar moeten we van leren voor de toekomst.

3. Dit beantwoorden wij in dezelfde lijn als vraag 1. Als de situatie er om vraagt willen we dat opnieuw bekijken. Maar wij verwachten tot het derde kwartaal van 2025 geen andere projecten.
4. De gemeente wil 100% eigendom, maar het uitgangspunt moet zijn dat meer dan de helft van de opbrengst naar de gebiedscoöperatie moet gaan. Participatie is een middel, geen doel. Aan de andere kant, het zou raar zijn als de gemeente de risico's neemt en investeringen doet, maar dat de revenuen vervolgens naar de gebiedscoöperatie gaan. Dat is ook niet de bedoeling. Een meerderheid van 50,01% is ook een meerderheid. Zo hou je zeggenschap. De gebiedscoöperatie moet besluiten hoe het moet met de verdeelsleutel voor wat betreft de twee dorpen in Achtkarspelen. De revenuen komen pas na 20 jaar beschikbaar, maar wij pleiten er voor om een deel van die opbrengsten naar voren te halen. Onderhandelen over de aanneemsom ligt in dat geval het meest voor de hand, want goedkoper aanleggen is beter voor de businesscase. Daarvoor moet de gemeente wel aan de onderhandelingstafel zitten, en dat zitten we nu niet.
5. Wij zijn groot voorstander van ANNO en samenwerking, maar in dit project moeten we zelf, met de gebiedscoöperatie en evt. met gemeente Achtkarspelen aan het stuur zitten. Wij hebben als gemeente nu veel geleerd en wij moeten die kennis gebruiken en vooral veel eerder in dit soort projecten stappen.

Dhr. Sietsma vraagt aan dhr. Van der Velde waarom zij met een "nee" antwoorden op vraag 1.

Dhr. Van der Velde (FNP): dit park wordt aangelegd door een professional en die verkoopt zo'n park. Dat is lucratief en er wordt flink aan verdient. We moeten prioriteren en kiezen dan voor het vele vastgoed waar je energie kunt besparen. Of wij nu wel of niet participeren: dat zonnepark komt er toch wel. Er zijn nog meer opties dan 100% participeren. Wij weten niet hoe de gebiedscoöperatie staat tegenover de optie van bijvoorbeeld 10% participaties. Die optie hebben we niet.

Dhr. Sietsma, CDA: de gebiedscoöperatie heeft een duidelijke vraag gesteld. Zij vragen om hulp. In onze optiek is het dan logisch dat de gemeente investeert en participeert. De gebiedscoöperatie doet zelf ook veel aan besparen. Ook wij hebben energiecoaches aangesteld. Maar zo'n grote opwek biedt enorme kans om energieneutraal in 2040 te worden. Er ligt inderdaad een gegarandeerde aansluiting dus de kans op ontwikkeling van het park is inderdaad vrij groot. De vraag is alleen op welke termijn en wie er aan het stuur zit. Als wij het niet doen, levert het 'maar' € 40.000,- op, dat is zonde. Dhr. Van der Velde, FNP: in de anterieure overeenkomst zitten ook nog andere opties, die kennen we nu nog niet. Dus daarom voelt het voor ons nu als tekenen bij het kruisje, dat voelt niet goed.

Dhr. Duursma, D66: we hoeven niet tot in lengte van dagen eigenaar te blijven, maar we zitten ook niet te wachten op een buitenlandse eigenaar. Het eigendom kan ook tijdelijk van aard zijn. We kopen door deze investering tijd in een transitie. Een dergelijke situatie komt misschien niet weer opnieuw langs dus is dit een tijdelijk iets waarop we even moeten acteren?

Dhr. Wiersma, BFTD: onze keuze is fundamenteeler: wij willen absoluut niet participeren. Ook zonder de gemeente gaat dit project gewoon door. Niemand heeft een idee over hoe de wereld en onze energievoorziening er over 20 jaar uitziet. Daarom willen we nu niet dit besluit nemen. Wij vinden coöperaties ook prachtig, maar zien dan ook graag dat zij het zelf verder oppakken. Wij willen het geld dan liever voor andere zaken gebruiken.

Dhr. Sietsma, CDA: het is niet zo dat als we dit niet doen, dat er dan 12,5 miljoen vrijkomt voor andere projecten. Dit geldt komt niet ten laste van ons vermogen maar komt uit het project.

Mevr. Wagenaar, VVD: daar kun je over twisten, dat kun je niet los van elkaar zien. Ik vind dat we terughoudend moeten zijn en niet meer leningen moeten afsluiten dan noodzakelijk. Wat betreft de vragen kunnen wij volstaan met alleen de beantwoording van vraag 1.

- 1. Het is een burgerinitiatief waarvan wij het prachtig vinden dat het er is, maar daar hoeven wij niet in te springen. In Noardburgum konden ze het ook gewoon zelf. Wij zien dit dus niet als taak voor de gemeente.

Dhr. Sietsma, CDA: wij hebben deze gebiedscoöperatie geholpen op te richten, zij vragen nu om onze hulp. We hebben vastgelegd dat minimaal de helft van de opbrengsten moet terugvloeien naar de omgeving en nu komt deze kans voorbij en die moeten we pakken.

Mevr. Wagenaar, VVD: ik denk dat we zeer voorzichtig moeten zijn. Stel er komt nog een plan voor zonnepanelen. Moeten we dat dan ook maar weer doen? Ik zie ook nog een risico met het leggen van zonnepalen op water. Daar zijn slechte ervaringen mee en dan moeten we onze vingers er niet aan branden. Dat risico nemen vinden wij onverstandig. Dus niet doen; dat zonnepark komt er toch wel. We moeten verantwoordelijk besturen met onze blik naar de toekomst. Moeten wij vooruitlopen op dit onderwerp? Wordt dit dossier de opvolger van de regenwatersystemen? Daar liepen we ook voorop. Laat het aan de markt over, het project komt er wel.

Dhr. Sietsma, CDA : de fundamentele vraag is of wij de coöperatie willen helpen of niet. Laat je die dan zitten?

Mevr. Wagenaar, VVD: nee, die kunnen toch met de marktpartij aan de slag?

Dhr. Sietsma, CDA:

De gebiedscoöperatie is vier jaar bezig geweest met draagvlak binnen de vier dorpen. Als ze dat niet hadden gedaan was dat park er nooit gekomen. De VOF heeft het initiatief genomen voor een zonnepark. Dat is bij een projectontwikkelaar gekomen. Daar hebben we 'ja' tegen gezegd. Toen is het aan GroenLeven verkocht. Maar vanaf het begin is de coöperatie er bij betrokken geweest.

Dhr. Duursma D66: ik zoek naar of wij scherp voor de bril hebben welke onderdelen er in het afwegingskader zitten om een goed besluit te kunnen nemen.

Dhr. Sietsma, CDA: het gaat om de fundamentele politieke vraag of we de coöperatie willen helpen of niet? Ik begrijp dat het de liberale insteek is om dat niet te doen.

Mevr. Wagenaar, VVD: wat ons betreft gaat GroenLeven het dan ontwikkelen. Kunnen we kijken hoe het gaat, is het dan bewezen effectief, kunnen we opnieuw afwegen wat we willen doen. Dit is een heel spannend onderwerp. Ik werd huiverig van alle informatie die we kregen.

Dhr. Sietsma, CDA: de businesscase is doorgerekend op alle technische aspecten. Door een ervaren projectontwikkelaar. Maar er zijn natuurlijk altijd risico's, dat is waar.

Dhr. Van der Velde, FNP: na een jaar of 15 begint de onzekerheid. Dan moet je zorgen dat je schulden hebt afgelost. Het unieke is dat het hier vijf jaar later is, de risico's zijn dus zeker niet te verwaarlozen. De markt is erg veranderd, er is absoluut niet met zekerheid te zeggen hoe financieel solide dit is op termijn.

Dhr. Hooijenga, CU: dit is een mooie discussie en daar moet je de tijd voor nemen.

1. Wij zien het wel als onze taak om lokale opwek te stimuleren en hierin te investeren. Wij zien de onzekerheden ook wel om ons heen en wat betreft de situatie in de rest van de wereld. Lokale opwek en gebruik is daarom de toekomst. Het is ambitieus maar biedt kansen waar wij wel vertrouwen in hebben. Natuurlijk zijn er risico's, maar alle uitleg die wij hebben gehad heeft mij zeer gerustgesteld.

2. Als investeerder.
3. Nee, het is absoluut niet de bedoeling dit nu al uit te sluiten.
4. Ja, dat is waar dit hele project over gaat. Juist om het de gebiedscoöperatie te laten terugkopen. Dat moet onze ambitie zijn. Dan vloeien de revenuen terug naar waar ze moeten komen. We willen ook inderdaad aan het stuur staan. Wel zitten we liever eerder aan tafel.
5. Delen met ANNO-gemeenten heeft niet onze voorkeur. Het is ons project, samen met de gebiedscoöperatie. Je maakt het er ook heel ingewikkeld mee. Lokale zeggenschap en eigendom van een coöperatie heeft wat ons betreft de toekomst.

Mevr. Van der Linden, PvdA/GL:

Onze antwoorden op de vragen zijn als volgt:

1. Ja, wij zien dit als publieke gemeentelijke taak.
2. Als investeerder.
3. Dat ligt aan de situatie, die beoordelen we graag per geval, maar dat is nu niet aan de orde.
4. Uiteraard. Het is hun project, maar zij bepalen zelf in welke mate en op welk moment.
5. Het is in principe ons project, maar als we het nu te veel vinden, zou je kunnen overwegen om te kijken of je het wilt delen met de andere ANNO-gemeenten.

Schorsing

Mevr. Willemsma: mijn reactie nu is niet bedoeld om de discussie verder nog te voeren, maar een paar punten willen wij meegeven.

Wij constateren dat er maar een smalle meerderheid is die voor dit park is. Dat maakt het voor ons als college ook moeilijk, het gaat hier niet om klein bier. Een ander punt is: op het moment dat de gemeente 100% eigenaar wordt, ontstaat er in de relatie met de gebiedscoöperatie een nuanceverschil. Daar moet je dan ook het gesprek over hebben. Eerst krijgen wij de revenuen, om de lening op te vangen. Voor alles wat daar overheen komt, is het nog wel de vraag hoe je daar mee om gaat. Gaat dat dan naar de gebiedscoöperatie of moet het naar de hele 'mienskip'? Dat is dus een breder vraagstuk.

Daarnaast raakt onze leningscapaciteit vol met dit plan, mochten we hier mee doorgaan. We hebben nu leningscapaciteit van 18 miljoen, er komt 12,5 bij, dus gaan we richting de 30.

Mevr. De Pee: ik beantwoord graag de vragen van mevr. Van der Linden. De precedentwerking is voldoende afgedekt. Op dit moment is dit het enige project in deze fase met aansluiting. Wij verwachten geen andere projecten meer van deze orde tussen nu en de bestuursopdracht. We kunnen het niet garanderen, maar volgens ons is de kans op precedentwerking klein. Over het naar voren halen van de opbrengsten kunnen we kort zijn: dat kan niet. Wat betreft uw vraag over de verzekeringen: dit is allemaal opgenomen in de businesscase.

Tenslotte is de ontmanteling goed geborgd. De kosten hiervan worden gedekt met het restmateriaal.

De voorzitter: het vervolg van dit traject is de besluitvormende fase.

De griffier: in de agendacommissie is besproken dat er een risico is als er in openbaarheid wordt gesproken over een onderwerp waar deels geheimhouding is opgelegd. Daarom is afgesproken om opnieuw achter gesloten deuren te vergaderen, maar na afloop het verslag openbaar te maken, zodat iedereen kennis kan nemen van de standpunten van de fracties.

Mevr. Wagenaar, VVD: wat gaan wij dan in maart besluiten?

Mevr. Willemsma: dat weten wij nog niet. Dat gaan wij in het college bespreken naar aanleiding van deze opiniëring.

4. Beslutelist It Debat 23 jannewaris 2025

Wordt zonder stemming aangenomen.

5. Sluting

De voorzitter sluit de vergadering om 22.00 uur.

Aldus vastgesteld in de besloten vergadering van de raad van Tytsjerksteradiel op 20 maart 2025.

De raad van Tytsjerksteradiel

de raadsgriffier,

de voorzitter,

mevr. mr. A. Dam

mevr. C. Schokker-Strampel